

Cechy szczególne mediacji międzynarodowej

Strona zawiera informacje na temat poszczególnych aspektów transgranicznej mediacji rodzinnej.

Ramy czasowe

Chociaż mediacja może zostać rozpoczęta w dowolnym momencie, zaleca się jej jak najszybsze rozpoczęcie, najlepiej przed wszczęciem jakiegokolwiek postępowania sądowego.

Biorąc pod uwagę skuteczność mediacji jako środka sprzyjającego rozwiązywaniu sporów w postępowaniu pozasądowym w sprawach dotyczących zmiany miejsca pobytu dziecka mającej charakter transgraniczny, mediacja powinna być wysoce zalecana we wszystkich sporach rodzinnych o takim charakterze, w szczególności w międzynarodowych sporach dotyczących przeniesienia miejsca pobytu dziecka. Ze względu na to, że mediacja nie jest z pewnością odpowiednim środkiem w każdej sprawie dotyczącej uprowadzenia, dobrą praktyką byłoby wprowadzenie w tym postępowaniu etapu przesiewowego. Mogłoby to również pomóc w uśmierzeniu obaw rodziców, a także zwiększeniu ich wiedzy na temat postępowania mediacyjnego.

Strony nie powinny wykorzystywać mediacji jako wymówki w celu opóźnienia rozstrzygnięcia sporu. Ma to szczególne znaczenie w sytuacjach, w których doszło do uprowadzenia dziecka, gdy czas ma kluczowe znaczenie.

Mediatorzy powinni poinformować wyraźnie o tym strony w czasie spotkań informacyjnych lub w chwili rozpoczęcia mediacji.

Po przeniesieniu uprowadzonego dziecka do kraju, w którym mieści się jego miejsce zwykłego pobytu, również należy rozważyć przeprowadzenie mediacji w celu uniknięcia dalszych sporów.

Ścisła współpraca z organami administracyjnymi lub sądowymi

W sprawach o uprowadzenie dziecka, gdy strony zwróciły się do organu centralnego lub wszczęły postępowanie w organach sądowych, mediator powinien wyjaśniać stronom, jakie skutki niesie za sobą mediacja dla toczącego się postępowania.

W niektórych krajach organy centralne zatrudniają przeszkolonych mediatorów.

Na poniższej stronie umieszczono wykaz organów centralnych.

Wykonalność ugody zawartej w toku mediacji we wszystkich jurysdykcjach (dostęp do odpowiednich informacji prawnych)

Aby ugoda zawarta w toku mediacji była skuteczna, musi być wiążąca i wykonalna we wszystkich właściwych jurysdykcjach.

Organy centralne lub centralne punkty kontaktowe do spraw międzynarodowej mediacji rodzinnej mogą ułatwić dostęp do informacji dotyczących stosownych procedur.

Więcej informacji na temat wykonalności ugód w państwach członkowskich można znaleźć na stronie poświęconej [mediacji w państwach członkowskich](#).

Trudności językowe i nowoczesne środki komunikacji

Co do zasady w toku mediacji niezbędne jest osobiste stawiennictwo stron. Jeżeli chodzi o obecność stron, odpowiednie organy w krajach, w których ma się odbyć mediacja, powinny podjąć odpowiednie środki w celu ułatwienia uzyskania przez strony takich dokumentów jak wizy.

W stosownych przypadkach i w miarę możliwości w mediacji powinni wziąć udział mediatorzy z obydwu państw.

Istotnym atutem mediatora jest znajomość języka obydwu stron, a przynajmniej wspólnego języka stron (jeżeli taki istnieje). W toku mediacji, w której biorą udział mediatorzy reprezentujące obie kultury, w braku lepszego rozwiązania może wystarczyć, że mediator posługuje się językiem jednej ze stron, a rozumie język drugiej strony. Strony muszą być w stanie zrozumieć wszystkie terminy prawne. Znalazienie mediatora władającego językiem stron nie jest istotne jedynie ze względu na obniżenie kosztów – w toku tego postępowania nie jest wymagane bowiem tłumaczenie ustne. Należy wziąć pod uwagę również aspekt psychologiczny oraz konieczność zrozumienia postanowień porozumienia mediacyjnego przez strony.

Mediator powinien zwracać szczególną uwagę na środowisko kulturowe stron oraz mieć świadomość różnorodności kulturowej.

Wprowadzenie nowoczesnych środków łączności (telefon, wideokonferencje (online), kamery internetowe itp.) przyczynia się do zmniejszenia kosztów oraz umożliwia prowadzenie mediacji w sytuacjach, gdy strony nie mogą się stawić osobiście. Taki sprzęt powinien być dostępny we wszystkich państwach członkowskich; należy ponadto zbadać warunki prowadzenia mediacji „na odległość”.

Aby wspierać mediację, należy instalować bezpieczne oprogramowanie interaktywne.

Ponadto, niezależnie od języka wykorzystywanego w mediacji, ważne jest, aby wszystkie uczestniczące w niej osoby rozumiały język i terminy stosowane przez mediatora bądź mediatorów.

Stosunek między postępowaniem mediacyjnym a postępowaniem dotyczącym dzieci

W wielu międzynarodowych instrumentach wskazuje się na zalety polubownego rozwiązywania sporów:

- [rozporządzenie Bruksela IIa](#): art. 46 (mechanizm na potrzeby nadania ugodzie skuteczności);

- [konwencja haska z 1980 r.](#): art. 7 c) (stosowne środki podjęte przez organ centralny na potrzeby zapewnienia dobrowolnego wydania dziecka lub doprowadzenia do polubownego rozwiązania sporu), art. 10 (stosowne środki w celu zapewnienia dobrowolnego wydania dziecka), art. 16 (niewydawanie rozstrzygnięcia co do istoty sprawy na temat prawa do opieki w państwie wezwanym);

[konwencja haska z 1996 r.](#) art. 31 (podjęcie odpowiednich kroków przez organ centralny w celu ułatwienia polubownego rozwiązania na drodze mediacji), art. 23 i 26 (uznawanie i wykonywanie), art. 16 (prawem właściwym jest prawo państwa zwykłego pobytu dziecka), art. 7 (jurysdykcję do podejmowania środków ochrony dotyczących dziecka zachowuje państwo zwykłego pobytu dziecka mające jurysdykcję bezpośrednio przed uprowadzeniem dziecka), art. 24 („wystąpienie o uznanie”);

[konwencja haska z 2007 r.](#) art. 19 – art. 31 (orzeczenie obejmuje również ugodę lub umowę).

Wpływ postępowania karnego

Należy uwzględnić również postępowanie karne. Organy sądowe i administracyjne, takie jak organy centralne, powinny mieć możliwość udostępniania stronom niezbędnych informacji ogólnych na temat odpowiednich przepisów ustawowych regulujących wszczęcie i zakończenie postępowania karnego.

Informacje na temat organu centralnego/centralnego punktu kontaktowego ds. międzynarodowej mediacji rodzinnej.

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.

Ostatnia aktualizacja: 18/01/2019